

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีการรับจ้างเปิดบัญชี ในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยี¹

ปาริยา ทิพย์เนตร²

จากการศึกษาปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในต่างประเทศและรวมทั้งในประเทศไทยด้วย เทคโนโลยีถูกนำมาใช้ในการบริการด้านต่างๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกสบายและเพื่อพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี การพัฒนาในด้านต่างๆเหล่านี้จะส่งผลให้ประเทศเจริญไปได้อย่างรวดเร็ว เช่น เครื่องอำนวยความสะดวกที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันมีมากขึ้น การสื่อสารทันสมัยมากขึ้น ระบบเทคโนโลยี ระบบการโอนเงิน การใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เหล่านี้ที่ทำได้สะดวกสบายมากขึ้น ซึ่งการพัฒนาที่เกิดขึ้นนั้นย่อมมีทั้งทางด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี เพราะการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและรวดเร็วมากขึ้นนั้นก็ย่อมมีผลกระทบที่เป็นผลเสียต่อประชาชนและสังคมเช่นกัน เพราะหากมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเข้าข่ายมีลักษณะเป็น

อาชกรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่มีการพัฒนาเหล่านี้มาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกระทำความผิดก็จะส่งผลร้ายต่อสังคมมากกว่าประโยชน์ เพราะในปัจจุบันมีรูปแบบการหลอกลวงในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการหลอกลวงคนไปทำงานหรือในลักษณะแก็งคอลเซ็นเตอร์หรือหลอกลวงในลักษณะโฆษณาผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ หรือเว็บไซต์ต่างๆ โดยเสนอผลตอบแทนที่สูงมากเมื่อเทียบกับการทำงานหรือการหารายได้จากช่องทางอื่น และไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์การทำงาน โดยการหลอกลวง ซึ่งการกระทำความผิดเหล่านี้ อาจเกิดจากการนำเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาในปัจจุบันมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด และอาชกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากเดิมกล่าวคือ จากเดิมการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอาชญากรรมตามท้องถนน (Street Crime) แต่ปัจจุบันในยุคที่เทคโนโลยีมีความทันสมัยมากขึ้นการกระทำความผิดอันเป็นอาชญากรรมก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากทางวิชาการเรียกว่า เป็นรูปแบบอาชญากรรมที่เป็นกระบวนการและมีความซับซ้อนมากขึ้น เพราะในยุคของความเจริญและเทคโนโลยีความเจริญเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ การทำงาน การติดต่อธุรกิจ การสื่อสารรวมตลอดไปถึงความเจริญของประเทศ ในขณะเดียวกันก็มีผลต่อรูปแบบของอาชกรรมที่เกิดขึ้นด้วย อาชญากรรมธรรมดาที่มักจะมีรูปแบบของการกระทำที่ไม่

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีการรับจ้างเปิดบัญชีในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา โชติมานนท์ คณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีรพร เลิศธรรมเทวี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท สติธัยเสมากุล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอำนาจเจริญ คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ซับซ้อนได้มีการพัฒนารูปแบบไปเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอาชญากรรมที่มุ่งผลตอบแทนเป็นเงิน หรือทรัพย์สินจำนวนมากมักกลับกลายเป็นอาชญากรรมที่มุ่งผลตอบแทนที่มีมูลค่ามหาศาลหรืออาชญากรรมที่มีเพียงเครือข่ายภายในประเทศได้พัฒนาไปเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมแบบเดิมไม่อาจประสบความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ด้วยมาตรการหรือวิธีการเช่นเดิมในอดีต

นอกจากนี้กระบวนการดำเนินคดีอาญาแบบดั้งเดิม คือ การดำเนินคดีอาญาที่เริ่มต้นจากการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน และการฟ้องร้องคดีไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอต่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรืออาชญากรรมที่อาศัยเทคโนโลยี อิทธิพลทางการเงิน หรือการเมือง เพราะการพิสูจน์ให้เห็นอย่างแจ่มชัดว่าจำเลยกระทำความผิดจริงนั้นไม่สามารถนำมาใช้ลงโทษกับอาชญากรรมเหล่านี้ได้

สำหรับปัญหาอาชญากรรมที่พบมากขึ้นในสังคมปัจจุบันคือการรับจ้างเปิดบัญชีที่เข้าข่ายลักษณะเป็นบัญชีม้าเพื่อใช้บัญชีเหล่านี้ก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยตามที่พบเห็นและเป็นข่าวอยู่บ่อยครั้งคือการที่มีกลุ่มคนหรือกลุ่มมิจฉาชีพได้ใช้นายหน้าหรือตัวแทนของตน เพื่อออกไปว่าจ้างหรือจูงใจให้เด็กเยาวชนหรือนักศึกษา ลูกจ้างตามสถานที่บริการ หรือประชาชนผู้มีรายได้น้อยในที่ห่างไกลตามชนบท โดยว่าจ้างให้เปิดบัญชีเงินฝากที่ธนาคารพร้อมทั้งทำบัตรเอทีเอ็มควบคู่กันไป โดยกลุ่มคนผู้ว่าจ้างจะยึดสมุดคู่ฝากและบัตรเอทีเอ็มเอาไว้ และจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้รับจ้างเปิดบัญชีให้เป็นเงินสดโดยเริ่มต้นว่าจ้างอยู่ที่ประมาณ 500 บาท จนถึง 10,000 บาท โดยบุคคลที่หลงเชื่อและเปิดบัญชีให้ไม่รู้เท่าทันภัยที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในภายหลัง เมื่อกลุ่มบุคคลที่วางจ้างหรือกลุ่มมิจฉาชีพได้นำบัญชีเงินฝากออมทรัพย์และบัตรเอทีเอ็มที่โอนมาจากการกระทำความผิด เช่น การนำบัญชีของผู้ที่รับจ้างเปิดบัญชีไปรับโอนเงินจากประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อจากการถูกหลอกลวงให้ร่วมลงทุนต่าง ๆ นานา หรือการนำบัญชีของผู้รับจ้างเปิดบัญชีไปรับโอนเงินจากเว็บพนันออนไลน์หรือเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ล้วนแล้วแต่เป็นเงินที่เกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาหรือเงินที่ผิดกฎหมายทั้งสิ้น

สำหรับกลุ่มมิจฉาชีพหรือกลุ่มอาชญากรที่ใช้บัญชีที่ว่าจ้างเปิดบัญชี เพื่อใช้บัญชีของผู้รับจ้างเปิดบัญชีกระทำความผิดกฎหมายหรือปกปิดเส้นทางทางการเงินหรือร่องรอยการทำธุรกิจอันผิดกฎหมายของตน ส่วนใหญ่กลุ่มมิจฉาชีพหรือกลุ่มอาชญากรเหล่านี้มักเป็น แก๊งคอลเซ็นเตอร์ เจ้าของเว็บพนันออนไลน์ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย กลุ่มบุคคลที่เข้าข่ายลักษณะการให้กู้ยืมเงินอันเป็นการเข้าข่ายการฉ้อโกงประชาชน กลุ่มนายทุนเงินกู้ยืมระบบ เป็นต้น

ส่วนผู้ว่าจ้างให้เปิดบัญชีอาจเข้าข่ายเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดโดยการบังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือด้วยวิธีการอื่นใด ซึ่งการว่าจ้างเปิดบัญชีหรือการยินยอมให้บุคคลอื่นนำบัญชีเงินฝากหรือบัตรเอทีเอ็มของตนไปใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด โดยหวังผลตอบแทนหรือผลประโยชน์อาจทำให้ประชาชนที่หลงเชื่อตกเป็นเหยื่อโดยไม่รู้อิโหน่อิเหน่ที่จะเกิดภายหลังหน้าที่ทำให้ผู้รับจ้างเป็นบัญชีต้องตกเป็นตัวการร่วม

ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญา หรือเข้าข่ายกระทำความผิดตามกฎหมายพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 หรือเข้าข่ายกระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงินได้

จากการศึกษากฎหมายสหรัฐอเมริกา พบว่า กฎหมายฟอกเงินระดับรัฐบาลกลาง (Money Laundering Control Act of 1986 ,Public Law 99-570) กำหนดความผิดฐานฟอกเงินสำหรับการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้ายเงินทุน การโอนเอกสารสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งครอบคลุมการใช้บัญชีธนาคารเพื่อรับเงิน โอนเงินอันเกี่ยวกับความผิดต่างๆ (Section 1956) กฎหมายอาญาและความผิดฐานสมคบ (Conspiracy) กล่าวคือ ในกรณีบุคคลที่ใช้บัญชีธนาคารรับ โอนเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานต่างๆ จะเข้าข่ายถูกดำเนินคดีตามข้อหาสมคบ ขึ้นอยู่กับ ความผิดอันเป็นเหตุให้เกิดการได้มาซึ่งเงินหรือการโอนเงินนั้น จึงเป็นกฎหมายที่กว้างและครอบคลุม อาชญากรรมชนิดต่างๆ โดยเป็นความผิดเมื่อมีการกระทำต่างๆ กับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด

จากการศึกษากฎหมายสหราชอาณาจักร พบว่า ไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดความผิดสำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากหรือใช้บัญชีเงินฝากรับเงินจากอาชญากรรมประเภทการหลอกลวงและอาชญากรรมไซเบอร์อื่นๆ แต่ มีกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งกำหนดความผิดอาญาฐาน 523 ฟอกเงิน กล่าวคือ พระราชบัญญัติรายได้จากอาชญากรรม ค.ศ. 2002 (Proceeds of Crime Act 2002 หรือ POCA) ซึ่งกำหนดมาตรการหลายอย่างเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น การยึดทรัพย์อัน ได้จากการประกอบอาชญากรรม การรายงานธุรกรรมทางการเงิน โดยในส่วนของการกำหนดความผิดอาญาสำหรับผู้ที่กระทำการเกี่ยวข้องกับการใช้บัญชีธนาคารเพื่อรับหรือโอนเงินจากการกระทำผิด จะเกี่ยวข้องกับความผิดสำหรับการปกปิด (Concealing) ตามมาตรา 327 มีองค์ประกอบความผิดสำหรับการ “ปกปิด ซ่อนเร้น แปรสภาพ โอน ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม” (Criminal property) ทั้งนี้ กฎหมายนิยามว่า การปกปิด ซ่อนเร้น (Concealing or disguising) หมายรวมถึงการปกปิดหรือซ่อนเร้น ลักษณะ แหล่งที่มา ที่ตั้ง การเคลื่อนไหว หรือสิทธิใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม และความผิดสำหรับการเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Arrangement) ตามมาตรา 328 ซึ่งมีองค์ประกอบความผิดสำหรับการ “กระทำการใดอันเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการซึ่งผู้กระทำ รู้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นเป็นการช่วยเหลือหรือสนับสนุน บุคคลอื่นหรือในนามของบุคคล อื่น ในการได้มา การเก็บรักษา การใช้ หรือการควบคุมทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม

ดังนั้น ปัญหาการรับจ้างเปิดบัญชีในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชกรรมทางเทคโนโลยี ในการรับจ้างเปิดบัญชีมีเจตนาปกปิดอำพรางแหล่งที่มาของเงินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด และมาตรการป้องกันและปราบปรามกฎหมายในปัจจุบันนั้นมีบทกฎหมายกำหนดความผิดหรือบทลงโทษแก่บุคคลที่เป็นผู้รับจ้างเปิดบัญชีไว้แต่ยังคงเป็นปัญหาในการใช้บทลงโทษกับผู้รับจ้างเปิดบัญชี และผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจากการหลงเชื่อและโอนเงินเข้าไปยังบัญชีม้าเหล่านั้นไม่ได้รับการชดเชยคืนหรือยากต่อการได้รับเงินของตนเองคืน จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ควรจะมีมาตรการทางกฎหมายหรือบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะสำหรับความผิดที่เกิดจากการรับจ้างเปิดบัญชีในลักษณะเป็นบัญชีม้าโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติใน

ประมวลกฎหมายอาญาเพื่อให้ผู้เสียหายมีสิทธิดำเนินคดีอาญากับผู้รับจ้างเปิดบัญชีด้วยตนเองและเพื่อแก้ปัญหาหรือควบคุมปัญหาดังกล่าวต่อไป

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีการรับจ้างเปิดบัญชี ในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยีนั้นยังมีปัญหาข้อกฎหมายหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เกิดจากการรับจ้างเปิดบัญชีในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

จากการศึกษาตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 สรุปหลักกฎหมายได้ว่าเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการอาชญากรรมทางเทคโนโลยีอันเกิดจากหรือเกี่ยวกับบัญชีม้า นั้น ผู้เสียหายสามารถเลือกฟ้องที่ที่ผู้เสียหายประสงค์จะแจ้งความร้องทุกข์หรือมอบคดีให้พนักงานสอบสวนได้ ขึ้นอยู่กับความประสงค์และความสะดวกในการให้ปากคำของผู้เสียหายซึ่งพื้นที่ที่ผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์หรือมอบคดีให้พนักงานสอบสวนนั้นอาจไม่มีความเกี่ยวข้องกับกระทำ ความผิดของผู้ต้องหาเลยหรือแม้แต่ไม่ใช่ถิ่นที่อยู่ของผู้ต้องหาเลย แต่เนื่องด้วยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรับจ้างเปิดบัญชีและมีเหยื่อหลงเชื่อโอนเงินเข้าไปยังบัญชีดังกล่าวการโอนเงินอาจสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทั้งนี้การร้องทุกข์ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 นี้ถือเป็นการร้องทุกข์ที่ชอบด้วยประมวลกฎหมายอาญาวิธีพิจารณาความซึ่งการร้องทุกข์ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 นี้ยังคงมีปัญหาในการร้องทุกข์และส่งผลต่ออำนาจพนักงานสอบสวนซึ่งจะมีผลต่ออำนาจฟ้องของพนักงานอัยการจนกระทั่งเขตอำนาจศาล ผู้ศึกษาเห็นว่าในประเด็นนี้เห็นควรให้บัญญัติกฎหมายในสอดคล้องกับบทบัญญัติเกี่ยวกับเขตอำนาจในการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้ชัดเจนเรื่องการแจ้งความร้องทุกข์และอำนาจในการสอบสวนเพื่อแก้ไขปัญหาไม่ให้กระทบต่ออำนาจในการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการรวมทั้งอำนาจเขตในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลด้วย

2. ปัญหาบทบัญญัติกฎหมายที่บังคับใช้ลงโทษสำหรับความผิดเกิดจากการรับจ้างเปิดบัญชี

บทลงโทษที่เกี่ยวกับการรับจ้างเปิดบัญชี ในปัจจุบันมีเพียงการตราเป็นพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ที่บัญญัติความรับผิดของผู้รับจ้างเปิดบัญชีไว้ในมาตรา 9 เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นผู้เสียหายทำได้เพียงต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 8 เท่านั้น จะต้องแจ้งความร้องทุกข์เท่านั้น เพื่อบรรยายคดีให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินคดีให้คือต้องเป็นอำนาจของรัฐเท่านั้น ประชาชนหรือผู้เสียหายไม่สามารถดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับความผิดฐานรับจ้างเปิดบัญชีในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้ ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 9 ได้เองโดยตรง หากผู้เสียหายจะดำเนินคดีกับเจ้าของบัญชีผู้เสียหายอาจฟ้องร้องเองได้ในฐานความผิดฉ้อโกงทรัพย์

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษสำหรับสถาบันทางการเงินอันเกิดจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการรับจ้างเปิดบัญชี

จากการศึกษาพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 พบว่าตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 6 และมาตรา 7 ได้บัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของสถาบันทางการเงินในกรณีที่เกิดความผิดจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ยังไม่ปรากฏบทบัญญัติที่กำหนดให้สถาบันการเงินหรือธนาคารต้องรับโทษจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีอันเกิดจากการรับจ้างเปิดบัญชีหรือบัญชีม้า ที่ในปัจจุบันมีประชาชนได้รับความเสียหายจากการต้องสูญเสียทรัพย์สินหรือเงินจากการถูกหลอกให้โอนไปยังบัญชีดังกล่าวด้วยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจก็ตาม เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นต้องเป็นภาระของผู้เสียหายในการแจ้งความร้องทุกข์หรือใช้สิทธิทางศาลเพื่อดำเนินคดีกับผู้ต้องหาหรือกับสถาบันทางการเงินด้วยตนเอง

4. ปัญหาเกี่ยวกับการระงับธุรกรรมทางการเงินเมื่อเกิดความเสียหายจากบัญชีม้า

จากการศึกษาแห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 6 และมาตรา 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อระงับธุรกรรมทางการเงินไว้ชั่วคราวเป็นเวลา 7 วัน หากพบเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับข้อมูลจากระบบหรือกระบวนการเปิดเผยข้อมูลว่าบัญชีเงินฝาก หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ใดอาจถูกใช้ทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือเป็นบัญชีม้า และการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหลังจากได้รับคำร้องทุกข์นั้น มีระยะเวลาในการสอบสวนภายใน 7 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควร และจากการศึกษาพบว่าปัจจุบันจะมีเรื่องร้องทุกข์และร้องเรียนจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเพื่อให้ธนาคารระงับบัญชีที่เข้าข่ายในลักษณะเป็นบัญชีม้าเป็นจำนวนมาก สำหรับสถาบันการเงินในเรื่องการระงับธุรกรรมทางการเงิน ตามมาตรา 6 หรือ มาตรา 7 นั้น แม้พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 กำหนดให้ธนาคารสามารถระงับธุรกรรมได้ทันทีเมื่อได้รับแจ้งจากผู้เสียหายโดยตรง แต่บางธนาคารยังคงมีข้อจำกัดและไม่สามารถระงับธุรกรรมทางการเงินให้ผู้เสียหายได้ทันที ทำให้ไม่สามารถป้องกันความเสียหายได้อย่างทันท่วงที หรือสถาบันการเงินบางแห่งกำหนดให้ผู้เสียหายต้องไปแจ้งความที่สถานีตำรวจภายใน 72 ชั่วโมงก่อนถึงจะสามารถระงับธุรกรรมได้ ซึ่งทำให้การดำเนินการล่าช้าและไม่ทันการณ์และไม่มีความมาตรฐานเดียวกันทุกธนาคารเกี่ยวกับการระงับธุรกรรมทางการเงินและการสอบสวนที่ล่าช้าส่งผลโดยตรงต่อการระงับธุรกรรมทางการเงินตามพระราชกำหนดฉบับนี้ ทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับเงินที่ถูกหลอกคืนหรือเป็นเรื่องที่ยากมากในการติดตามเงินที่ถูกหลอกให้โอนเข้าบัญชีม้านั้น

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการรับจ้างเปิดบัญชีในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยีผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เกิดจากการรับจ้างเปิดบัญชีในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 และ มาตรา 19 และพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 8 ให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตราดังกล่าว แนวทางในการแก้ไข ปัญหาในเรื่องการร้องทุกข์และการสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เกิดจากการรับแจ้งเปิดบัญชีใน ลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีดังนี้

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 19 ให้เพิ่มเติมในส่วนในกรณีความผิดเกิดขึ้นหลาย ท้องที่ให้พนักงานสอบสวนที่ผู้เสียหายมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบใน การสอบสวนคดีรวมทั้งคดีที่เกิดจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีด้วย เพราะความเป็นจริงนั้นการกระทำ ความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยีอันเกิดจากการรับแจ้งเปิดบัญชีหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัญชีของ ตนเพื่อก่อหรือเป็นส่วนหนึ่งในการก่ออาชญากรรมนั้น ความผิดดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วราชอาณาจักร แต่ควรระบุให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการร้องทุกข์และเขตอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวน

และเห็นควรแก้ไขมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ให้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้น เพื่อให้ สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 หรือร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนที่ ผู้เสียหายมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจสอบสวนเท่านั้น และเพิ่มเติมให้ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีด้วยตนเองไม่ จำต้องร้องทุกข์หรือมอบคดีให้กับพนักงานสอบสวนเท่านั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในเรื่องการร้องทุกข์ และการสอบสวนคดีที่ล่าช้า

2. ปัญหาบทบัญญัติกฎหมายที่บังคับใช้ลงโทษสำหรับความผิดเกิดจากการรับแจ้งเปิดบัญชี

ผู้ศึกษาเห็นว่าเกี่ยวกับบทลงโทษผู้รับแจ้งเปิดบัญชีในลักษณะบัญชีม้าอันเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยี นั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทาง เทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับการ น้อโกง เพราะก่อนมีความผิดและความเสียหายเกิดจากการรับแจ้งเปิดบัญชีหรือบัญชีม้า โดยส่วนมากจะ เกิดความเสียหายจากการที่ผู้เสียหายถูกหลอกหรือถูกน้อโกงซึ่งเป็นฐานความผิดที่เกิดขึ้นก่อนการนำไปสู่ การเสียทรัพย์สินคือการถูกหลอกแล้วโอนเงินเข้าไปยังบัญชีม้า และเมื่อผู้เสียหายตกเป็นเหยื่อและพบว่าตน โอนเงินไปยังบัญชีม้าแล้ว การดำเนินคดีผู้เสียหายไม่สามารถดำเนินคดีเจ้าของบัญชีโดยอาศัยมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ได้โดยตรง ผู้เสียหายต้องแจ้งความร้องทุกข์เท่านั้น จึงควรเห็นให้เพิ่มเติมความผิดฐานรับแจ้งเปิดบัญชีหรือบทลงโทษ เกี่ยวกับบัญชีม้าไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 โดยบัญญัติให้เพิ่มเติมเป็นวรรคสอง เพื่อให้ ผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีได้ด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องแจ้งความร้องทุกข์ก่อนและเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติม พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เป็นบทบัญญัติ กฎหมายที่บังคับใช้ แทนการตราเป็นพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทาง

เทคโนโลยี พ.ศ. 2566 เนื่องจากพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ดังกล่าวนั้นอาจถูกยกเลิกได้ทุกเมื่อ

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษสำหรับสถาบันทางการเงินอันเกิดจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการรับจ้างเปิดบัญชี

ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษสำหรับสถาบันการเงินที่ถือเป็นผู้ทำหน้าที่แรกๆ ให้บริการเปิดบัญชีไว้ในพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ด้วย

4. ปัญหาเกี่ยวกับการระงับธุรกรรมทางการเงินเมื่อเกิดความเสียหายจากบัญชีม้า

ผู้ศึกษาเสนอว่าศึกษาเสนอควรจะมีการกำหนดให้สถาบันการเงินต้องมีการนำเทคโนโลยีเกี่ยวกับการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน หรือเทคโนโลยีมาช่วยในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินและระงับธุรกรรมทางการเงินที่ต้องสงสัยมาใช้ เพื่อตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินที่ต้องสงสัยแล้วระงับธุรกรรมทางการเงินนั้นทันที และระงับธุรกรรมทางการเงินหรือระงับบัญชีเงินฝากที่ได้รับแจ้งจากผู้เสียหายไว้มากกว่า 7 วัน หรือไม่ต้องยกเลิกการระงับธุรกรรมทางบัญชีหรือการระงับบัญชีที่เป็นบัญชีม้าเลยหลังจากที่มีเหตุแจ้งให้ระงับธุรกรรมทางการเงินนั้นๆ และให้แก้ไขระยะเวลาในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนให้มีระยะเวลาที่สั้นลงและควรยกเลิกให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจสามารถยกเลิกการระงับธุรกรรมทางการเงินนั้นหากพนักงานสอบสวนไม่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากและบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ได้รับแจ้งได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด เสนอให้แก้ไขพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มาตรา 7 ส่วนท้ายโดยแก้ไขเป็น “ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากและบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวภายใน 3 วันนับแต่วันรับแจ้งความร้องทุกข์ หากไม่มีคำสั่งให้ระงับการทำธุรกรรมไว้ แต่ผู้เสียหายยังไม่ถอนคำร้องทุกข์และประสงค์ดำเนินคดีต่อไปเช่นนั้น ให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจดำเนินการระงับการทำธุรกรรมหรือระงับบัญชีเงินฝากดังกล่าวนั้นจนกว่าคดีจะถึงที่สุด” เพื่อให้เงินที่ผู้เสียหายถูกหลอกให้โอนเข้าไปยังบัญชีม้านั้นถูกระงับไว้ในบัญชีให้เร็วที่สุดและนานที่สุดจนกว่าจะเสร็จสิ้นคดีและเพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้เสียหายได้รับเงินคืนหากมีการระงับเงินในบัญชีม้าไว้ได้ทันการณ์

เอกสารอ้างอิง

- สมยศ วัฒนภิรมย์, "การรอกการลงโทษและการรอกการกำหนดโทษ,"(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 18.
- ร้อยตำรวจเอกพงษ์วิทย์ บุญรักษาติ. "ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี." สารนิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2566.
- ณัฐวุฒิ จำปาโพธิ์.(2562). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาโดยพนักงานสอบสวนสังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จาตุรนต์ อักกะมานัง.(2564). "ปัญหาการรับจ้างเปิดบัญชี", การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วีริศ หงส์ทองคำ.(2567). "ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสถาบันการเงินจาก อาชญากรรมทางเทคโนโลยี",การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ,คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ร.ต.อ. วรพล เอี่ยมอำพร.(2566). "ปัญหาทางกฎหมายในการสอบสวนความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ศึกษากรณี คดีหลอกลวงให้ลงทุนผ่านระบบคอมพิวเตอร์",การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง